

ירושלים, ב' שבט, תש"ף
28 ינואר, 2020

פטור: 2019-073132
2019-073128

בדוא"ל: teyal@fbclawyers.com
nkatznelson@fbclawyers.com
avnerf@Gornitzky.com

לכבוד

עו"ד אבנר פינקלשטיין
גורניצקי ושות'

עו"ד טל-איל בוגר
עו"ד נחמי כצנלסון
פישר בכר חן וול אוריון ושות'

הנדון: החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל בין:

השותפות במאגר הגז 'תמר' - או.פי.סי. אנרגיה בע"מ

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על התחרות, לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית
התשמ"ח - 1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים
בנדון.

בכבוד רב,

אנג'לה שטרואשילי

מנהלת לשכת הממונה

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור

בתנאים מאישור הסדר כובל להסכם בין השותפות במאגר הגז 'תמר' ובין

או.פי.סי. אנרגיה בע"מ

1. פתח דבר

לפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988 (להלן חוק התחרות) לשני הסדרים כובלים לאספקת גז טבעי ממאגר הגז "תמר" בין השותפות בחזקת תמר: חברת דלק קידוחים - שותפות מוגבלת (להלן דלק קידוחים), חברת Noble Energy Mediterranean LTD (להלן נובל), חברת ישראלמקו נגב 2 - שותפות מוגבלת (להלן ישראלמקו), חברת דור חיפושי גז - שותפות מוגבלת (להלן דור), חברת תמר פטרוליום בע"מ (להלן תמר פטרוליום) וחברת אוורסט תשתיות שותפות מוגבלת (להלן אוורסט), אשר ייקראו כולן יחדיו "שותפות תמר" מצד אחד, ובין חברת או.פי.סי. חדרה בע"מ (להלן או.פי.סי. חדרה) וחברת או.פי.סי. רותם בע"מ (להלן או.פי.סי. רותם) מצד שני (להלן יחד הצרכנים).

ביום 20 באוגוסט 2012 וביום 27 בדצמבר 2015 הוענקו פטורים מאישור בית הדין להסדרים כובלים להסכמים בין שותפות תמר דאז לבין נייר חדרה בע"מ (להלן נייר חדרה)¹ ואו.פי.סי. רותם,² בהתאמה, לאספקת גז טבעי ממאגר "תמר" לצרכנים, וזאת בכפוף לשורה של תנאים (להלן הפטורים המקוריים). על פי אחד התנאים בפטורים המקוריים, על שותפות תמר לאפשר לצרכנים, במסגרת חלון הזמן שפורט בפטור, להפחית את כמות הגז המינימאלית עליה יחויב לשלם (Take or Pay) כך שלא תעלה על 50% מכמות הצריכה בפועל הממוצעת שלו בשלוש שנים שקדמו למועד ההודעה על רצונו להפחית את הכמות (להלן אופציית ההפחתה).

¹ החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין: השותפות במאגר הגז 'תמר' ובין נייר חדרה בע"מ (20.08.2012) רשות התחרות 500216.

<https://www.gov.il/he/Departments/legalInfo/decisions8960>

ההסכם הוסב מאוחר יותר לאו.פי.סי. חדרה, במסגרת מיזוג בין נייר חדרה לחברה אחות של או.פי.סי. אנרגיה בע"מ, שאושר על ידי הרשות. ר' החלטה בעניין הודעת המיזוג בין איי. סי. פאואר בע"מ ונייר חדרה (23.07.2015) רשות התחרות 10097.

<https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/10097>

² החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין: השותפות במאגר הגז 'תמר' וצרכני גז טבעי (27.12.2015) רשות התחרות 500913.

<https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/8856>

בקשת הפטור שלפני הוגשה בעקבות תיקונים להסכמים, אשר נחתמו ביום 16 בנובמבר 2019, אשר מבקשים לעדכן את מנגנון חישוב הכמויות באופציית ההפחתה, כפי שיפורט בהמשך (להלן התיקונים להסכמים).³

לאחר שבחנתי את ההסכמים המתוקנים בין הצדדים ואת השפעתם על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים שנקבעו בפטורים המקוריים, שיתוף הפעולה בין הצדדים אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע ממנו, כי עיקרו של שיתוף הפעולה אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. לאור האמור, מצאתי כי ההסדרים ראויים לפטור בתנאים לפי סעיף 14 לחוק התחרות, בהתאם לנימוקים שיפורטו להלן.

2. רקע

מצבורי הגז הטבעי אשר התגלו בשנים האחרונות בשטחי המים הכלכליים של מדינת ישראל חוללו שינוי במשק האנרגיה הישראלי, אשר התבסס לפני גילוי מצבורי הגז בעיקר על שימוש במוצרי נפט ופחם לייצור אנרגיה. השימוש בגז טבעי בתהליך הפקת חשמל תפס תאוצה בשנים האחרונות, בין היתר, לאור מהלכי הממשלה לצמצום השימוש בפחם ובמקורות אנרגיה מזהמים אחרים. כיום, הגז הטבעי משמש כמקור אנרגיה מרכזי בשל יתרונותיו, המתבטאים בניצולת גבוהה של אנרגיה וזיהום אוויר נמוך יחסית למקורות אנרגיה אחרים. בהתאם לנתונים שבפני, הביקוש לגז טבעי הלך וגבר בעשור האחרון, ועל פי תחזיות שונות⁴ הוא צפוי אף לגדול בעתיד.

בעת מתן הפטורים המקוריים, מאגר הגז "תמר" היה מאגר הגז הטבעי היחיד בשטחי המים הכלכליים של מדינת ישראל, אשר צפוי היה לספק גז טבעי למשק הישראלי בשנים הבאות, וזאת לאור התרונות של מאגר הגז "ים-תטיס".

שוק הגז הטבעי עבר שינוי משמעותי בהשוואה למועד מתן הפטור המקורי, עם גילויים ופיתוחם של מאגרי גז טבעיים נוספים בשטחי המים הכלכליים של מדינת ישראל. לצד מאגר הגז "תמר", התחיל גם מאגר הגז "לוויתן" לספק גז טבעי לצרכנים בתחילת שנת 2020, ומאגרי הגז "כריש" ו"תנין" צפויים גם הם לספק גז טבעי לקראת תחילת שנת 2021. מאגרים אלו חתמו על חוזי אספקת גז עתידיים עם לקוחות שונים, באופן אשר הבטיח את מימון פיתוחם.

---

³ יוער, כי שינויים דומים בהסכמים בין שותפות תמר לצרכנים אחרים בוצעו לאחרונה. שינויים אלו נבחנו ואושרו במסגרת בקשות פטור, ראו למשל: החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישר הסדר כובל בין: השותפים במאגר הגז 'תמר' ובין דליה אנרגיות כח בע"מ (15.05.2019) רשות התחרות 501564.

<https://www.gov.il/he/departments/legalInfo/decisiono40734>

⁴ דוח המלצות ועדת צמח - 19 ביוני 2018

https://www.gov.il/BlobFolder/rfp/ng_160718/he/Presentation19_6_18.pdf

3. הצדדים להסדרים

א.ו.פי.סי. חדרה – חברה פרטית בבעלותה המלאה (100%) של א.ו.פי.סי. אנרגיה בע"מ (להלן א.ו.פי.סי. אנרגיה).⁵ בבעלות החברה תחנת כוח פרטית המונעת בגז טבעי בהספק מותקן של כ-148 מגה-וואט בסמוך למפעל נייר חדרה.

א.ו.פי.סי. רותם – חברה פרטית המוחזקת על ידי א.ו.פי.סי. אנרגיה (80%) וורידים תחנות כח בע"מ (20%). בבעלות החברה תחנת כוח פרטית המונעת בגז טבעי בהספק מותקן של כ-466 מגה וואט, במישור רותם.

השותפות בחזקת תמר:

א. דלק קידוחים – חברה הפועלת בתחום חיפושי גז טבעי ונפט ונשלטת על ידי קבוצת דלק בע"מ (להלן קבוצת דלק). קבוצת דלק היא חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב ובבעלותה זכויות נוספות בחזקות וברישיונות הכוללים, בין היתר, את מאגר הגז "לוויתן". כמו כן, לקבוצת דלק זכויות בפרויקט "בלוק 12", הכולל את מאגר הגז "אפרודיטה", הממוקם בשטח המים הכלכליים של קפריסין.

ב. נובל – חברה הרשומה באיי קיימן ושייכת לקבוצת Noble Energy Inc. החברה עוסקת בחיפוש, הפקה ושיווק של נפט גולמי וגז טבעי ברחבי העולם. נובל היא המפעילה בפרויקט פיתוח מאגר הגז "תמר" והיא בעלת זכויות גם ברישיון הגז "לוויתן".

ג. ישראלמקו – חברה העוסקת בחיפושי נפט וגז בישראל, והיא בעלת זכויות בחזקות וברישיונות "תמר", "דלית", "שמשון" ו"דניאל".

ד. דור – חברה הנשלטת על ידי חברת דור אלון בע"מ (להלן דור אלון). לחברה זכויות ברישיונות מאגרי הגז "תמר" ו"דלית".

ה. תמר פטרוליום – חברת תשואה המחזיקה בזכויות ברישיונות "תמר" ו"דלית".

ו. אוורסט – חברת אחזקות בשליטת קבוצת הראל, המחזיקה בזכויות ברישיון "תמר".

4. ההסדרים והשפעתם על התחרות

על פי ההסכם המקורי עם נייר חדרה, שהוסב מאוחר יותר לא.ו.פי.סי. חדרה, שותפות תמר תספק כמות גז טבעי שנתית הנאמדת בכ-0.22 BCM,⁶ למשך 15 שנים או עד למיצוי הכמות החוזית הכוללת בהסכם, הנאמדת בכ-3.3 BCM. ההסכם כלל התחייבות מצד נייר חדרה לשלם עבור כמות גז

⁵ חברה ציבורית המוחזקת על ידי קנון (69.8%), הציבור (16.6%) וגופים מוסדיים שונים (13.6%).

⁶ המונח BCM מבטא יחידת מידה של גז טבעי – Billion Cubic Meters (מיליארד מטר מעוקב).

מינימלית אף בהיעדר צריכה בפועל, בדמות התניית Take or Pay בשיעור של 80% מכמות מתואמת שנתית הקבועה בהסכם.

על פי ההסכם המקורי עם או.פי.סי. רותם, שותפות תמר תספק לאו.פי.סי. רותם כמות גז טבעי שנתית הנאמדת בכ- BCM 0.68, למשך 16 שנים או עד למיצוי הכמות החוזית הכוללת בהסכם, הנאמדת בכ- BCM 10.8. ההסכם כלל התחייבות מצד או.פי.סי. רותם לשלם עבור כמות גז מינימלית אף בהיעדר צריכה בפועל, בדמות התניית Take or Pay בשיעור של 73% מכמות מתואמת שנתית הקבועה בהסכם, ואשר השתנתה בהמשך ל-60%.

הסכמים אלו, יחד עם תנאי השוק ששררו באותו הזמן העלו כמה חששות תחרותיים ובראשם החשש שביקוש משמעותי לגז טבעי במשק יחסם לשנים רבות, באופן שעלול לפגוע בתמריץ לכניסתו של ספק גז טבעי נוסף בעתיד. על מנת להפיג את החששות התחרותיים נקבע כי תינתן אופציה לנייר חדרה ולאו.פי.סי. רותם להפחית את כמויות הגז בהתניית ה- Take or Pay וזאת בהתאם למנגנון שנקבע בתנאי הפטורים המקוריים (להלן מנגנון חישוב הכמויות באופציית ההפחתה). בבסיס התנאים עמדה ההנחה שעד למועד מימוש האופציה יעמדו בפני נייר חדרה ואו.פי.סי. רותם ספקים נוספים של גז טבעי ומימוש האופציה תוך הפחתת הכמות אותה הן מחויבות לרכוש מתמר תאפשר להן לרכוש גז מספק גז טבעי חלופי בתנאים מיטביים.

להלן נוסח התנאים הרלוונטיים כפי שנקבעו בפטורים המקוריים:

תנאי נייר חדרה:

1. לנייר חדרה תועמד האפשרות לבחור באחת משתי האפשרויות הבאות כדלקמן:

(א) קיצור תקופת ההסכם והעמדתה על 7 שנים, החל ממועד אספקת הגז הטבעי;

או לחלופין –

(ב) הפחתת כמות הגז הטבעי הנקובה בתניית ה- Take or Pay לכמות השווה למחצית מכמות הצריכה השנתית הממוצעת של נייר חדרה בשלוש השנים שקדמו למועד ההודעה (להלן: "הכמות האפקטיבית"). הפחתת כמות הרכישה תיכנס לתוקף לאחר שנה ממועד מתן הודעה כאמור, ועד לסוף תקופת ההסכם לפי העניין (להלן: "הפחתת כמות הרכישה"). הודעה על הפחתת כמות הרכישה תתאפשר בכל עת במהלך התקופה שסיומה מאוחר יותר מבין שתי התקופות שלהלן:

(1) התקופה שמיום 1/1/2018 ועד ליום 31/12/2020;

(2) התקופה שראשיתה בתחילת השנה החמישית ממועד אספקת הגז הטבעי וסיומה בתום השנה השביעית כאמור.

עם קביעת הכמות המינימלית עליה תחוייב נייר חדרה לשלם בהתאם לכמות האפקטיבית בכל אחד מן ההסכמים לפי העניין, תעודכנה כמות הגז השנתית וכמות הגז הכוללת בהסכם.

(ג) הודעה על בחירתה של נייר חדרה תימסר לשותפות תמר עד ליום 12.11.2012. למען הסר ספק יובהר, כי בחישוב כמות הצריכה השנתית הממוצעת של נייר חדרה בשלוש השנים שקדמו למתן ההודעה כאמור בסעיף ו(ב), לא יכללו כמויות שאותן רכשה נייר חדרה משותפות תמר אך מכרה אותן הלאה לצדדים שלישיים.

תנאי או.פי.סי. רותם:

1. לצרכן תעמוד האפשרות להודיע לשותפות תמר על בחירתו בדבר הפחתת כמות הגז הטבעי הנקובה בתניית ה-Take or Pay עד לכמות השווה למחצית מכמות הצריכה השנתית הממוצעת שלו בשלוש השנים שקדמו למועד ההודעה (להלן: "הפחתת כמות הרכישה"). הודעה על הפחתת כמות הרכישה תתאפשר בכל עת במהלך התקופה שסיומה מאוחר יותר מבין שתי התקופות שלהלן:

א. התקופה שמיום 1.1.2020 ועד ליום 31.12.2022;⁷

או

ב. התקופה שראשיתה בתחילת השנה החמישית ממועד אספקת הגז הטבעי וסיומה בתום השנה השביעית כאמור.

ההודעה על הפחתת כמות הרכישה תיכנס לתוקף לאחר שנה ממועד מתן ההודעה כאמור ועד לסוף תקופת ההסכם.

עם קביעת הכמות המינימלית עליה יחויב הצרכן לשלם בהתאם להפחתת כמות הרכישה, תעודכנה כמות הגז השנתית וכמות הגז הכוללת בהסכם.

כאמור, בקשת הפטור הנוכחית הוגשה בעקבות התיקונים להסכמים, אשר מתייחסים לשינוי מנגנון חישוב הכמויות באופציית ההפחתה. על פי התיקונים להסכמים, אופציית ההפחתה תישמר, אך ייערך שינוי בנוסחת הכמויות המופחתות. בהתאם לנוסחה המתוקנת, חישוב הכמות היומית המופחתת לא ייעשה על בסיס הצריכה בפועל של הצרכנים, אלא על בסיס הכמות המינימלית שהצרכנים מחויבים לרכוש על פי ההסכמים בין הצדדים. הנוסחה המתוקנת תביא לכך שבעת כניסת הודעת ההפחתה

---

⁷ המועד המנוי בס"ק א' יותאם על ידי הממונה בכל שיקבע שהתקיים שינוי נסיבות.

לתוקף, ההפחתה בכמויות החוזיות בהסכם תהיה גדולה יותר מזו הנדרשת בתנאים שנקבעו בפטורים המקוריים, והתחייבות ה-Take or Pay העתידית של הצרכנים כלפי תמר תהיה בהיקף קטן יותר, וזאת לעומת מצב הדברים לפני התיקון. כפועל יוצא מכך, התיקון עשוי להביא לצמצום ההתחייבות של שותפות תמר כלפי הצרכנים לאספקת גז טבעי ממאגר "תמר". צמצום אפשרי בהתחייבותן של הצרכנים כלפי שותפות תמר, צפוי לשחרר ביקושים מצידם, כך שיוכלו להתקשר עם מאגרי גז אחרים, ולרכוש מאלו גז טבעי בהיקפים גדולים יותר, באופן שעשוי אף להקטין את החשש שעמד בבסיס תנאי הפחתת הכמות שהוטלו בפטורים המקוריים. באופן דומה, התיקון להסכם עשוי להוביל להגדלת כמות הגז הטבעי הפוטנציאלי שיסופק ממאגר הגז "תמר" לצרכנים אחרים. משכך, איני רואה מניעה להעניק את הפטור המבוקש גם להסכמים המתוקנים.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק התחרות ולהעניק את הפטור המבוקש בתנאים המפורטים בפטורים המקוריים. החלטתי זו נתונה לערר בפני אב בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור, בהתאם לסעיף 15(א) לחוק התחרות.

מיכל הלפרין

הממונה על התחרות

ירושלים, ב' שבט, תש"ף
28 ינואר, 2020